

România: Aspecte psihologice și sociale ale afectivității în sistemul penal

Introducere

Afectivitatea cuprinde capacitatea de a simți și regla emoțiile și de a le integra în relații. În sistemul penitenciar, ea are o relevanță deosebită atât la nivel individual, cât și social: pentru sănătatea mintală a deținuților, pentru resocializarea lor și, în final, pentru coeziunea socială. Dar cum funcționează afectivitatea din punct de vedere psihologic – și ce condiții o influențează în cadrul sistemului de justiție?

Afectivitatea ca factor de protecție împotriva izolării și a crizelor de sănătate mintală

Numeroase studii arată că lipsa de sprijin emoțional în timpul detenției crește riscul apariției bolilor mintale, în special al depresiei și al gândurilor suicidare. În Italia, de exemplu, numărul sinuciderilor în rândul deținuților în anul 2022 a fost mai mare decât în întregul an precedent – parțial din cauza lipsei de suport emoțional.

Relațiile afective cu partenerii, copiii sau prietenii apropiați, în schimb, au un efect stabilizator: oferă sprijin, sens și o punte către lumea din afara zidurilor închisorii. Pierderea sau restricționarea acestor relații poate fi percepută ca o „pedeapsă secundară” – cu efecte negative asupra stimei de sine, motivației și dezvoltării sociale.

Programe psihologice pentru promovarea afectivității

Multe penitenciare oferă ședințe psihologice individuale și de grup, axate pe auto-reflecție, reglarea emoțiilor și dezvoltarea abilităților relaționale. În România, programe precum „Eu și copilul meu” sau „Autocunoaștere și dezvoltare personală” sunt folosite în mod special pentru a stimula competențele afective.

Metodele utilizate includ jocuri de rol, restructurare cognitivă, lucrul biografic și antrenamente de reglare emoțională. Scopul este de a recunoaște și modifica tiparele relaționale stresante și de a consolida empatia și abilitățile de comunicare.

Dimensiunea socială: Afectivitatea ca punte către societate

Afectivitatea nu este doar o stare individuală, ci și un proces social. Penitenciarele care încurajează în mod activ contactul cu „lumea exterioară” – de exemplu prin sărbători de familie, activități părinte-copil sau consiliere de cuplu – creează spații pentru reintegrarea socială. În România, zilele dedicate copiilor, cu activități de pictură și competiții sportive între părinți și copii, fac chiar parte din programul de resocializare.

În Italia și Germania există proiecte similare, dar la scară mai redusă – cum ar fi seminarii de familie, weekenduri tată-copil sau lecții de grup comune. Acestea nu doar promovează afectivitatea, ci și sentimentul de responsabilitate și menținerea relațiilor pe termen lung.

Condiții instituționale și provocări

Activitatea psihologică axată pe tulburările afective este supusă unei presiuni structurale: supraaglomerarea, lipsa specialiștilor și reglementările de securitate îngreunează îngrijirea individuală de durată. Tablourile culturale (mai ales în domeniul sexualității) și lipsa de prioritarizare politică încetinesc, de asemenea, dezvoltarea programelor de reintegrare afectivă.

Europe Unlimited e.V.

Mr Dirk Leisten (CEO)

Am Dorfweg 2

52525 Heinsberg

Deutschland

www.europe-unlimited.org

E: erasmus@europe-unlimited.org

T: +49 177 5276108

**The following partners have
contributed to this project
result**

I. Vitale International

Bucharest Jilava Penitentiary

'The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein'

 europe
unlimited e.V.